Lietas Nr. C30709813
Lietas arhīva Nr. SKC-2649-16

LĒMUMS

Rīgā 2016.gada 17.novembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:
tiesnese referente Ļ. Kušnire
tiesnesis V. Jonikāns
tiesnese I. Lauka

rakstveida procesā izskatīja /pers. A/ blakus sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 11.jūlija lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu.

Augstākās tiesas Civillietu departaments

k o n s t a t ē j a

[1] Ar Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 16.jūnija spriedumu apmierināta /pers. A/ prasība pret SIA „SUIS - Rīga" par 30 836,48 EUR piedziņu.

[2] /pers. A/ 2016.gada 8.jūlijā Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā iesniedzis pieteikumu par prasības nodrošināšanu, lūdzot:

- ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi prasījuma summas 33 032,21 EUR apmērā: 1) Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese A/; 2) Lazdonas pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs B/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā;

- apķīlāt tos maksājumus, kas SIA „SUIS - Rīga" pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;

- apķīlāt SIA „SUIS - Rīga" kustamo mantu un skaidru naudu, nosakot, ka prasība nodrošināma līdz 33 032,21 EUR.

Pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

[2.1] SIA „SUIS - Rīga" 2016.gada 30.maijā, Kurzemes apgabaltiesā iesniedzot iesniegumu ar tam pievienotajiem dokumentiem, norādījusi uz tās kritisko finansiālo situāciju, kā arī apstiprinājusi faktu par savu aktīvu un īpašumu izpārdošanu.

Atbildētāja atsavinājusi vienu no vērtīgākajiem aktīviem - 50% no pamatkapitāla SIA „Sunor", kā arī nekustamo īpašumu /adrese B/, par cenu, kas ir zem šī brīža tirgus vērtības. Tāpat SIA „SUIS - Rīga" pārdevusi transportlīdzekli /TL marka/ 26.360 par 19 800 EUR, kaut arī atbildētājas pamatlīdzekļu kartotēkā tā vērtība bija norādīta 110 999,99 EUR.

No tiesā iesniegtā dalībnieku sapulces 2016.gada 20.maija protokola izriet, ka atbildētāja atrodas uz maksātnespējas robežas, kā arī tai ir Valsts ieņēmumu dienesta administrēto nodokļu parāds 15 720,61 EUR.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir pamats uzskatīt, ka ir iestājušies Civilprocesa likuma 137.pantā minētie priekšnosacījumi prasības nodrošināšanai.

[2.2] Efektīvs prasības nodrošinājuma līdzeklis konkrētajā gadījumā būtu atbildētājai piederošās kustamās mantas, skaidras naudas un maksājumu, kas pienākas no trešajām personām, apķīlāšana.

[2.3] SIA „SUIS - Rīga" piederošais nekustamais īpašums /adrese A/, apgrūtināts ar ķīlas tiesību, tādēļ tas var kalpot vienīgi kā papildu prasības nodrošinājuma līdzeklis.

Atbildētājai nostiprinātas īpašuma tiesības arī uz nekustamo īpašumu /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā. Tādējādi uz to ierakstāma ķīlas tiesību atzīme.

[3] Ar Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 11.jūlija lēmumu daļēji apmierināts /pers. A/ pieteikums.

Tiesa nolēmusi: 1) ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi zemesgrāmatā nekustamajam īpašumam /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā, nosakot, ka prasības nodrošinājuma summa nedrīkst pārsniegt 30 836,48 EUR; 2) noraidīt pieteikumu daļā par prasības nodrošinājuma summu 2 195,73 EUR.

Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Konkrētajā gadījumā nav nepieciešams atkārtoti vērtēt prasības pirmšķietamo formālo juridisko pamatojumu, jo tas jau ir sniegts Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 16.jūnija spriedumā.

[3.2] Pieteikumā izklāstītie apstākļi un tam pievienotie pierādījumi dod pamatu uzskatīt, ka, nenodrošinot prasību, tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai pat neiespējama.

[3.3] Prasītāja lūgums apķīlāt atbildētājai piederošo kustamo mantu, skaidru naudu un maksājumus, kas pienākas no trešajām personām, nav atzīstams par samērīgu. Tādā veidā tiktu ierobežotas SIA „SUIS - Rīga" iespējas veikt saimniecisko darbību un gūt peļņu kreditoru prasījumu apmierināšanai.

[3.4] Par atbilstošu pušu tiesiskajām interesēm atzīstama ķīlas tiesības atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatas nodalījumā vērtīgākajam nekustamajam īpašumam - /NI Nosaukums/ Lazdonas pagastā, Madonas novadā.

Piemērojot prasības nodrošinājuma līdzekli abiem nekustamajiem īpašumiem, netiktu ievērota Civilprocesa likuma 138.panta astotā daļa, kurā teikts, ka summa, līdz kurai sniedzas nodrošinājums, nedrīkst būt lielāka par prasības summu.

[4] Blakus sūdzību par minēto lēmumu iesniedzis /pers. A/, lūdzot:

1) Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 11.jūnija lēmumu daļā, ar kuru noraidīts lūgums par prasības nodrošināšanu, atcelt un izlemt jautājumu pēc būtības;

2) Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/, ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi prasījuma summas 33 032,21 EUR apmērā;

3) apķīlāt tos maksājumus, kas SIA „SUIS - Rīga" pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;

4) apķīlāt SIA „SUIS - Rīga" kustamo mantu un skaidru naudu, nosakot, ka prasība nodrošināma līdz 33 032,21 EUR.

Blakus sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

Noraidot lūgumu par ķīlas tiesības atzīmes ierakstīšanu Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/, tiesa aizskārusi prasītāja tiesības.

Nekustamā īpašuma /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā, kadastrālā vērtība 28 225 EUR ir zemāka nekā prasības summa. Savukārt tirgus vērtība ir ievērojami mazāka par kadastrālo.

Ķīlas tiesības atzīmes ierakstīšana abiem pieteikumā norādītajiem nekustamajiem īpašumiem nodrošinātu prasījuma apmierināšanu un nekādā veidā neierobežotu SIA „SUIS - Rīga" iespējas veikt saimniecisko darbību.

[5] Augstākās tiesas Civillietu departaments, izvērtējis blakus sūdzību un pārējos lietas materiālus, atzīst, ka Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 11.jūlija lēmums daļā, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu, ierakstot ķīlas tiesības atzīmi Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/, atceļams un jautājums nododams jaunai izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesai.

[5.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 137.panta pirmās daļas noteikumiem, vērtējot sprieduma izpildes iespējamību prasītājam labvēlīga sprieduma gadījumā mantiska rakstura prasībā, būtiska nozīme ir atbildētāja mantiskajam stāvoklim.

Apmierinot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, lēmumā norāda summu, līdz kurai sniedzas nodrošinājums, bet tā nedrīkst būt lielāka par prasības summu (Civilprocesa likuma 138.panta astotā daļa).

To ievērojot, secināms, ka kopējā nodrošinājuma summa nedrīkst pārsniegt prasības summu arī tad, ja nodrošinājums vērsts pret vairākiem īpašuma objektiem, piemēram, ķīlas tiesības atzīmes ierakstīšana vairāku nekustamo īpašumu nodalījumos zemesgrāmatā.

Tajā pašā laikā nav pamata nodrošinājumu vērst tikai pret vienu īpašuma objektu, kura vērtība nesasniedz prasības summu, apstākļos, ja prasītājs ir lūdzis nodrošinājumu vērst pret vairākiem īpašuma objektiem, savu lūgumu pamatojot ar konkrētiem faktiem par atbildētāja rīcību ar nekustamiem īpašumiem, tos atsavinot par tirgus vērtībai neatbilstošām cenām.

Konkrētajā gadījumā, kā redzams no lietas materiāliem, /pers. A/, ceļot prasību pret SIA „SUIS - Rīga", lūdzis piedzīt no atbildētājas parādu 30 836,48 EUR, savukārt, iesniedzot pieteikumu par prasības nodrošināšanu, noteikt, ka tā ir nodrošināma līdz 33 032,21 EUR.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2016.gada 11.jūlija lēmumu pieteikumu daļā par nodrošinājuma summu 2 195,73 EUR noraidījusi.

Civillietu departamenta ieskatā tiesa rīkojusies tiesiski, ņemot vērā iepriekš minētajās tiesību normās noteikto un tiesību doktrīnā paustās atziņas. /pers. A/ bija tiesības lūgt nodrošināt prasību tikai prasības summas, t.i. 30 836,48 EUR, apmērā.

[5.2] Tajā pašā laikā tiesas rīcību nevar uzskatīt par pamatotu, ierakstot ķīlas tiesības atzīmi zemesgrāmatas nodalījumā vienīgi nekustamajam īpašumam /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā.

Tiesa nav motivējusi, kādēļ nodrošinājums piemērojams tieši un tikai attiecībā uz šo nekustamo īpašumu.

No Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas lēmuma redzama vien norāde, ka nekustamais īpašums /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā, ir vērtīgākais un, piemērojot prasības nodrošinājumu abiem nekustamajiem īpašumiem, netiktu ievēroti Civilprocesa likuma 138.panta astotā daļas nosacījumi.

Lietā esošā Informatīvā izdruka no kadastra informācijas sistēmas apliecina, ka nekustamā īpašuma /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā, kadastrālā vērtība ir tikai 28 225 EUR. Informācijas par to, kāda ir nekustamā īpašuma /adrese A/, vērtība un, vai ierakstot ķīlas tiesību atzīmi zemesgrāmatas nodalījumā uz abiem nekustamajiem īpašumiem, nodrošinājums pārsniegtu prasības summu, lietas materiālos nav.

To ievērojot, uzskatāms, ka tiesa, virspusēji iepazīstoties ar lietā esošajiem dokumentiem, nonākusi pie nepamatota secinājuma, ka ķīlas tiesības atzīme ierakstāma zemesgrāmatas nodalījumā vienīgi attiecībā uz nekustamo īpašumu /NI Nosaukums/, Lazdonas pagastā, Madonas novadā. Tiesai, lemjot par prasības nodrošināšanu, bija jāņem vērā tas, vai prasības apmierināšanas gadījumā prasītājs var saņemt no atbildētāja apmierinājumu piedzītās summas apmērā, it īpaši ņemot vērā atbildētāja darījumus, uz kuriem savā pieteikumā ir norādījis prasītājs.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 11.jūlija lēmumu nevar uzskatīt par pamatotu, tādēļ tas ir atceļams daļā, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu, ierakstot ķīlas tiesības atzīmi Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/, nododot pieteikumu šajā daļā jaunai izskatīšanai.

[6] Civillietu departaments atzīst, ka nav pamata apmierināt /pers. A/ blakus sūdzībā izteikto lūgumu izlemt jautājumu par prasības nodrošinājuma līdzekļa piemērošanu. Minētais lūgums nododams izlemšanai Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai, kad lieta tiks skatīta no jauna.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 2.punktu, Civillietu departaments

n o l ē m a

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 11.jūlija lēmumu daļā, ar kuru noraidīts pieteikums par prasības nodrošināšanu, ierakstot ķīlas tiesības atzīmi Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs A/SIA „SUIS - Rīga" piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese/, atcelt un pieteikumu šajā daļā nodot jaunai izskatīšanai.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese Ļ. Kušnire

Tiesnesis V. Jonikāns